

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunnon pääviestit:

- Tavoitteet toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyön vahvistamisesta ja opiskelijoiden yhdenvertaisuuden lisäämisestä ovat kannatettavia.
- Ammatillisten tutkintojen tulee jatkossakin tuottaa yleinen jatko-opintokelpoisuus ja tosiasialliset valmiudet korkeakouluopiskeluun. Tämä edellyttää YTO-opintojen kehittämistä.
- Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallien uudistamista tulisi tarkastella samanaikaisesti ja yhtenä kokonaisuutena.
- Esityksen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja riittävää ammatillisen koulutuksen rahoitusta.

Tavoitteet

STTK pitää esityksen tavoitteita toisen asteen koulutuksen järjestäjien yhteistyön vahvistamisesta ja opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan lisäämisestä kannatettavina. Korkeakoulutettujen osuuden kasvattaminen edellyttää sujuvampia polkuja toiselta asteelta korkeakoulutukseen. Eryityisesti ammatillisen tutkinnon suorittaneiden mahdollisuuksia jatkaa opiskelua korkeakouluissa tulee parantaa.

STTK korostaa, että lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus tulee säilyttää erillisinä koulutusmuotoina ja niitä tulee kehittää omista lähtökohdistaan.

Opintojen laajentaminen ja yhdistäminen

Esitys mahdollisuudesta laajentaa ammatillisia perustutkintoja HOKSiin perustuen enintään 30 osaamispisteellä lisää opiskelijoiden mahdollisuutta yksilöllisiin oppimispolkuihin. STTK on kuitenkin huolissaan opiskelijoiden yhdenvertaisuuden toteutumisesta, ellei tutkinnon laajentaminen ole opiskelijalle subjektiivinen oikeus.

Eryistä huomiota tulee kiinnittää siihen, ettei mahdollisuus ammatillisen perustutkinnon laajentamiseen synnytä kahden kerroksen väkeä ja johda tilanteeseen, jossa korkeakouluun jatkavilta käytännössä edellytettäisiin perustutkinnon laajentamista. STTK korostaa, että ammatillisten tutkintojen tulee jatkossakin tuottaa yleinen jatko-opintokelpoisuus sekä tosiasialliset valmiudet korkeakouluopiskeluun. Tämä edellyttää YTO-opintojen kehittämistä.

Mahdollisuus ammatillisten opintojen laajentamiseen tulee todennäköisesti lisäämään opetuksen ja ohjauksen tarvetta, ja tämä tulee huomioida koulutuksen rahoituksessa. Myös opinto-ohjauksen tarpeen voidaan ennakoida kasvavan. Uudistus ei saa johtaa koulutuksen laadun heikkenemiseen.

Kaksoistutkinnot

Kaksoistutkintoa koskevat esitykset ovat kannatettavia. On hyvä, että kaksoistutkinnon suorittajaksi olisi mahdollista hakea myös jatkuvan haun kautta. Olisi kuitenkin toivottavaa, että jatkossa pohdittaisiin myös lukio-opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksien lisäämistä ammatillisessa koulutuksessa.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin uudistaminen

Esitys ammatillisen koulutuksen rahoituksen jakamisesta on osin kannatettava. Nykyinen malli on monimutkainen, eikä se huomioi parhaalla tavalla oppivelvollisuuden pidentämiseen liittyvien tavoitteiden toteutumista. Siksi on perusteltua, että oppivelvollisuusikäisten rahoituksessa huomioitaisiin vain kokonaiset tutkinnot. Myös esitykset perusrahoituksen osuuden kasvattamisesta ja määrällisen sääntelyn purkamisesta oppivelvollisuuskoulutuksessa ovat kannatettavia.

Rahoitusmallin uudistaminen samanaikaisesti ja yhtenä kokonaisuutena lisäisi uudistuksen läpinäkyvyyttä. Rahoitus on ammatillisen koulutuksen järjestäjille yleiskatteellista, ja rahoituksen kokonaisuus vaikuttaa järjestäjien toimintaan. Puolet ammatillisen koulutuksen rahoituksesta

kohdistuu yli 20-vuotiaisiin. Keskustelu jatkuvan oppimisen tulevasta rahoitusmallista on kokonaan käymättä.

Jatkuvien oppijoiden tarpeet ammatilliselle koulutukselle ovat hyvin moninaisia. Tarpeet liittyvät mm. ammatin vaihtamiseen, osaamisen ylläpitämiseen ja täydentämiseen ja koulutus- ja osaamistason nostamiseen. Merkittävältä osalta työkäisiä puuttuu perusasteen jälkeinen tutkinto. Siksi onkin osittain harhaanjohtavaa käyttää nimitystä jatkuvan oppimisen rahoitusmalli. Ammatillisen koulutuksen moninaisen kohderyhmän näkökulmasta olisi selkeämpää puhua ei-oppivelvollisten tai yli 20-vuotiaiden rahoitusmallista.

Nousiainen Riina
STTK ry.